

LUNDS UNIVERSITET

Ekonomihögskolan

Företagsekonomiska Institutionen

FEKN90

Företagsekonomi -

Examensarbete på Civilekonomprogrammet

VT 2012

Efterfrågan av Revision i Mindre Svenska Aktiebolag

Författare:

Gustav Sjödin

Handledare:

Torbjörn Tagesson

Sammanfattning

Uppsatsens titel:	Efterfrågan av Revision i Mindre Svenska Aktiebolag
Seminariedatum:	2012-05-28
Ämne/ Kurs:	FEKN90, Företagsekonomi – Examensarbete på Civilekonomprogrammet. Fördjupningsalternativ: Extern redovisning. 30 hp, uppsats på magisternivå.
Författare:	Gustav Sjödin
Handledare:	Torbjörn Tagesson
Nyckelord:	Efterfrågan, revision, mindre aktiebolag, revisionsplikt, frivillig revision.
Syfte:	Uppsatsen avser att förklara vilka faktorer som påverkar mindre aktiebolags efterfrågan av revision.
Metod:	Uppsatsen är av förklarande karaktär och har en deduktiv ansats med induktiva inslag. Metoden är kvantitativ.
Teoretiska perspektiv:	Jag har valt ett eklektiskt perspektiv då flera olika teoribildningar gemensamt kan belysa fler viktiga förklaringsorsaker jämfört med en avskild teori. Teorier som använts är intressentmodellen och agentteorin.
Empiri:	Det empiriska materialet är inhämtat från företagens årsredovisningar och bolagsinformation via Business Retriever (tidigare Bolagsinfo). Datainsamlingen har därefter analyserats med hjälp av statistiska tester.
Slutsatser:	Studien visar att två faktorer ökar sannolikheten för att mindre aktiebolag väljer att anlita en revisor; att företaget är ett dotterföretag och var i Sverige företaget är beläget.

Abstract

Title:	The Demand for Auditing in Small Swedish Private Corporations
Seminar date:	2012-05-28
Course:	Master thesis in business administration, 30 University Credit Points (30 ECTS).
Author:	Gustav Sjödin
Advisor:	Torbjörn Tagesson
Five key words:	Demand, audit, small private corporations, audit exemption, non-mandatory audit.
Purpose:	The paper intends to explain what factors affect minor private companies demand for auditing.
Methodology:	The essay is of an explanatory nature and has a deductive approach with inductive elements. The method is quantitative.
Theoretical perspectives:	I have chosen an eclectic perspective where several different theories work together to highlight more important explanatory factors. Theories used are stakeholder theory and agency theory.
Empirical foundation:	The empirical data is gathered from companies' annual reports via the database Business Retriever (formerly Bolagsinfo). The collected data is then analyzed using statistical tests.
Conclusions:	The study concludes that two factors increase the likelihood of minor private companies to hire an auditor; the company is a subsidiary and their geographical location in Sweden.

Förord

Uppsatsen har varit genomgående rolig och lärorik. Det har varit många turer och jag har lärt mig väldigt mycket på den resa som varit.

Jag vill framförallt tacka min handledare Torbjörn Tagesson, för klarsynthet, goda råd och mycket bra handledning. Tack även till vänner och familj som fungerat som stöd och motivation. Tackar Marcus Westerlund som alltid ställt upp och kommit med insiktsfulla kommentarer och hjälpt mig bolla idéer.

Tack!

Gustav Sjödin

Innehåll

1. Problemdiskussion.....	5
1.2 Problemformulering.....	7
1.3 Syfte.....	7
2. Metod.....	8
2.1 Angreppssätt.....	8
2.2 Forskningsansats.....	8
2.3 Val av teorier.....	9
3. Institutionalialia.....	10
3.1 Årsbokslut.....	10
3.2 Kravet om revisor.....	10
4. Teori.....	12
4.1 Företagets storlek.....	13
4.1.1 Företagets storlek- Agentproblem, Kostnader och Nytt.....	13
4.1.2 Företagets storlek- Antalet anställda och kontrollförlust	14
4.2 Företagets intressenter (Leverantörer och Investerare).....	16
4.2.1 Leverantörer.....	16
4.2.2 Finansiärer.....	18
4.3 Styrelsen (Storlek, Könsfördelning och Sammansättning).....	19
4.3.1 Styrelsens storlek.....	20
4.3.2 Styrelsens sammansättning.....	20
4.3.3 Styrelsens könsfördelning.....	21
4.4 Bransch.....	23
4.5 Dotterföretag.....	24
4.6 Region.....	24
4.7 Andra förklaringsfaktorer.....	25
5. Empiri.....	26
5.1 Urval.....	26
5.2 Operationalisering.....	27
6. Analys.....	29
6.1 Beskrivande statistik.....	29
6.2 Extremvärden.....	30
6.3 Korrelationsanalys.....	31
6.4 Logistisk Regression.....	33
6.5 Hypotesprövning.....	35
6.5.1 Företagets storlek.....	35
6.5.2 Företagets intressenter.....	36
6.5.3 Styrelsen.....	37
6.5.4 Bransch.....	38
6.5.5 Dotterföretag.....	38
6.5.6 Region.....	38
7. Slutsats.....	39
7.1 Förslag till fortsatt forskning.....	41
Källförteckning	
Bilaga 1: Extremvärden	
Bilaga 2: Multikollinearitet- Test	
Bilaga 3: Logistisk regression	
Bilaga 4: Sveriges 20 största städer enligt SCB	

1.1 Problemdiskussion

” You are a product of your environment. So choose the environment that will best develop you toward your objective. Analyze your life in terms of its environment. Are the things around you helping you towards success- or are they holding you back? “ – W. Clement Stone.

EU:s fjärde bolagsdirektiv möjliggör för medlemsländer att undanta mindre företag från den obligatoriska revisionen. Med avseende på storleksmåttens omsättning, balansomslutning och antal anställda får ett medlemsland reglera vilka företag som kan undantas. I Sverige valde man i november 2010 följande gränsvärden. Reglerna anger att företag får uppfylla högst ett av nedanstående kriterium för att undantas från kravet om revisor. Således måste företag som uppfyller två eller fler av nedanstående kriterium fortfarande anlita en revisor.

1. Medelantalet anställda i bolaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 3.
2. Bolagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de senaste två räkenskapsåren uppgått till mer än 1,5 miljoner kronor.
3. Bolagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 3 miljoner kronor.

Bolagsverket anger att över 80 000 av Sveriges aktiebolag hittills infört detta förbehåll i sin bolagsordning.

De främsta motiven som framfördes till att revisionsplikten skulle avskaffas var att det utgjorde en administrativ börda för små företag. Samtidigt kunde man inte påvisa att nyttan av en revision översteg dess kostnad (Thorell och Norberg, 2005). I Storbritannien och Danmark, där man infört liknande regler har de främsta argumenten varit att små företag ska slippa en onödig kostnadsbörda (Collis, 2003). En undersökning i Sverige utförd av Nutek visar att omkring 70 % av de administrativa kostnaderna som kan hänföras till associationsrättsliga regler avser revisionen för mindre bolag. Detta innebär en kostnad på omkring 15 000 kronor per år för de minsta aktiebolagen i Sverige (Prop. 2009/10:204).

Regeringen menar också att aktiebolagen har kostnader för det arbete som bolagets företrädare måste lägga ner på att biträda revisorn i hans eller hennes arbete. Dessa kostnader uppskattades till 1814 kr per år (Prop. 2009/10:204). Man anser att större bolag erhåller skalfördelar vid en revision som gör att kostnaderna känns acceptabla medan de blir oproportionellt stora för mindre företag där man inte behöver granska lika mycket.

I lagförslaget hävdar man att de positiva effekterna av en slopad revisionsplikt är väl belagda (SOU 2008:32, s 14.). Man menar också att de negativa effekterna är svåra att mäta och att de präglas mycket av den oro som revisorerna känner inför att förlora sin monopolställning och hårdare konkurrens. Svanström (2008) menar att detta till viss del inte stämmer, och att företagen inte ser revisionen som en kostnadsbörda eller onödig tidsåtgång. Tidigare studier har även haft svårt att fastställa hur mycket mindre företag faktiskt sparar om man utnyttjar förbehållet. Frånvaron av en revision kan istället öka efterfrågan för redovisnings- och rådgivningsstöd (Collis, 2003; Svanström 2008). Intressenter till företag som banker och leverantörer har dessutom ett egenintresse av att kontrollera sina klienters ekonomi för att hantera sin egen risk. Om man tar bort revisionen så måste företagen istället göra i ordning separata dokument till varje enskild intressent, och revisionen kan i sådana sammanhang vara en mer kostnadseffektiv metod för att uppnå detta (Seow, 2001). Studier ifrån Danmark och Storbritannien visar mycket riktigt att efterfrågan för en revision inte uteblir när man avskaffar revisionsplikten (Collis, 2010). Detta är intressant då det indikerar att vissa företag faktiskt anser att nyttan överstiger kostnaden medan andra känner precis tvärtom. Vad karakteriserar de företagen som väljer en frivillig revision och i vilket sammanhang blir revisionen en viktig del av den löpande verksamheten?

Vanliga förklaringsorsaker som framkommit i tidigare studier har varit företagets omsättning (Collis, 2003, 2010; Collis. et al, 2004; Chow, 1982) och storleken på upptagna lån (Seow,2001; Carey et al, 2000, Chow, 1982). Vidare anger Svanström (2008) att antalet anställda är en viktig faktor här i Sverige, något som inte framkommit i andra studier. Regeringen menar också att många företag kommer välja att ha kvar sin revisor på grund utav krav ifrån utomstående intressenter som banker och kunder (Prop. 2008:32 s.99). Även om detta är bra antaganden finns det få studier som faktiskt belyser efterfrågan för revision hos mindre företag (Svanström, 2008; Collis, 2003; Knechel et al, 2008). Många studier

fokuserar på stora företag där det finns uppenbara informationsgap mellan ledningen och ägarna (DeFond, 1992; Francis & Wilson, 1988). I Sverige är dock majoriteten av aktiebolagen väldigt små vilket innebär att ägaren många gånger sitter med i styrelsen varför informationsgapet inte är lika påtagligt.

Den här studien ämnar därför undersöka vilka faktorer som kan komma att spela in när de mindre företagen väljer om de skall ha en revisor eller inte, och vad som utmärker dessa företag. Revisionspliktens slopande utgör en bra plattform till att studera detta då företagen nu har valfrihet och man kan observera hur de faktiskt väljer att göra (Seow, 2001). Detta är intressant dels för EU:s fjärde bolagsdirektiv tillåter att gränsvärdena får sättas betydligt högre än vad vi valt att göra här i Sverige. Många var förvånade över att gränsvärdena sattes så pass lågt, vilket indikerar att de kan komma att höjas i framtiden (Balans nr 5 2010). Därför är det också intressant att undersöka om gränsvärdena omsättning, balansomslutning och antal anställda speglar företagens efterfrågan för revision eller om det finns andra faktorer att ta hänsyn till.

1.2 Problemformulering.

Vilka faktorer påverkar mindre aktiebolags efterfrågan av revision?

1.3 Syfte

Uppsatsen avser att förklara vilka faktorer som påverkar mindre svenska aktiebolags efterfrågan av revision.

2. Metod

I den här delen presenteras valt angreppssätt, forskningsansats samt val av teorier. Läsaren får en inblick i hur syftet skall uppnås. Svagheter och styrkor med vald metod lyfts också fram.

2.1 Angreppssätt

Syftet med uppsatsen är att belysa de faktorer som påverkar mindre svenska aktiebolags efterfrågan av revision. Forskningsansatsen är av förklarande karaktär och frågan testas genom att identifiera ett flertal förklarande variabler hos mindre aktiebolag i Sverige och undersöka om det finns samband med valet att anlita en revisor.

2.2 Forskningsansats

Studien tar en deduktiv ansats med induktiva inslag. Anledningen är att det finns tidigare forskning och teorier vilket jag vill dra nytta av. Samtidigt kommer jag i vissa fall utgå ifrån tidigare resultat/slutsatser för att presentera en hypotes om hur jag tror resultatet kommer bli. Hypoteserna testas sedan empiriskt och utgör underlaget för min analys.

Utifrån mitt syfte med uppsatsen har jag ansett att en kvantitativ metod har varit det bästa tillvägagångssättet. Fördelen med detta jämfört med en kvalitativ studie är att jag kan samla in och bearbeta en stor mängd data på kort tid. Den kvantitativa ansatsen är också mer objektiv i det avseendet att företagen inte kan påverka den data som samlas in.

Svagheten med min valda metod är att det finns förklaringsorsaker som inte låter sig mätas genom att studera företagens årsbokslut. Mycket av den tidigare forskningen inom området har varit av kvalitativ karaktär där man tagit hänsyn till dessa andra förklaringsorsaker. I teoridelen har jag därför tillägnat ett avsnitt där jag redogör för dessa, i hopp om att kunna bidra till en mer kompletterande bild av vad som styr efterfrågan i mindre aktiebolag. Bägge metoderna är generaliseringar av verkligheten vilket jag löpande genom uppsatsen försökt

förhålla mig till, både när jag utvecklat mina hypoteser och genomfört min analys och slutsats.

2.3 Val av teorier

Studien avser att förklara det empiriska fenomenet till vad som påverkar mindre aktiebolags efterfrågan av revision. Jag har därför valt att studera flera olika teoribildningar då dessa gemensamt kan belysa fler viktiga förklaringsorsaker jämfört med en avskild teori (DiMaggio, 1995; Gray, Kouhy, och Lavers, 1995; Collin, Tagesson, Andersson, Cato och Hansson, 2009).

Jag har utgått ifrån agentteorin och intressentmodellen. Agentteorin hjälper mig att definiera varför revisionen efterfrågas inom företag. Intressentmodellen hjälper mig att identifiera grupper som påverkar efterfrågan av en revision inom mindre aktiebolag och kompletterar därför agent teorin då den i första hand beskriver större företag med många ägare.

3. Institutionalialia

Här presenteras de lagrum som är relevanta för uppsatsen.

3.1 Årsbokslut

Svenska aktiebolag skall enligt bokföringslagen kap. 6 § 1 avsluta varje räkenskapsår med en årsredovisning. Årsredovisningen skall enligt ÅRL kap. 2 § 1 bestå av i) en balansräkning, ii) en resultaträkning, iii) noter, och iv) en förvaltningsberättelse. Den skall vidare upprättas på ett överskådligt sätt och i enlighet med god redovisningssed, ÅRL kap 2 § 2. Därefter skall den undertecknas av samtliga styrelseledarmöter samt av den verkställande direktören om en sådan är utsedd, ÅRL kap 2 § 7.

Årsredovisningen skall offentliggöras enligt reglerna i ÅRL kap. 8 där det i § 6 står att aktiebolag måste skicka in sitt årsbokslut senast 7 månader efter avslutat räkenskapsår till bolagsverket, annars tillkommer en förseningsavgift.

3.2 Kravet om revisor

I aktiebolagslagen kap 9 § 1 står det:

*Ett aktiebolag ska ha minst en revisor, om inte annat följer av denna paragraf.
I bolagsordningen för ett privat aktiebolag får det anges att bolaget inte ska ha någon revisor.*

Andra stycket gäller inte om bolaget uppfyller mer än ett av följande villkor:

- 1. medelantalet anställda i bolaget har under vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 3,*
- 2. bolagets redovisade balansomslutning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 1,5 miljoner kronor,*
- 3. bolagets redovisade nettoomsättning har för vart och ett av de två senaste räkenskapsåren uppgått till mer än 3 miljoner kronor.*

Tredje stycket gäller även för moderbolag i en koncern, om koncernen uppfyller mer än ett av de villkor som anges där. Vid tillämpningen ska fordringar och skulder mellan koncernföretag, liksom internvinster, elimineras. Detsamma

gäller för intäkter och kostnader som hänför sig till transaktioner mellan koncernföretag, liksom förändring av internvinst.

Om ett privat aktiebolag vid utgången av ett räkenskapsår har en revisor registrerad i aktiebolagsregistret, ska bolaget alltid ha en revisor som lämnar en revisionsberättelse för det räkenskapsåret.

Publika aktiebolag måste således alltid ha en revisor. Samtidigt kan man på bolagsstämman i privata aktiebolag där man tagit med förbehållet rösta om att man ändå skall anlita en revisor, ABL kap 9 § 1a. För detta krävs ingen kvalificerad majoritet utan det räcker att förslaget har röstats igenom med minst två tredjedelar av såväl avgivna röster som de aktier som är företrädda vid bolagsstämman, ABL kap 7 § 42. Om bolagsstämman på detta sätt väljer en revisor, blir revisorn "bolagets revisor" i lagens mening. Bolaget anmäler därefter revisorn för registrering i aktiebolagsregistret, ABL kap 9 § 47.

Det framgår att moderbolag måste ha en revisor om man uppfyller två av gränsvärdena efter att man eliminerat för alla koncerninterna transaktioner. Dotterföretag ses som individuella företag och behöver endast anlita en revisor om de uppfyller minst två av grundkraven för revision.

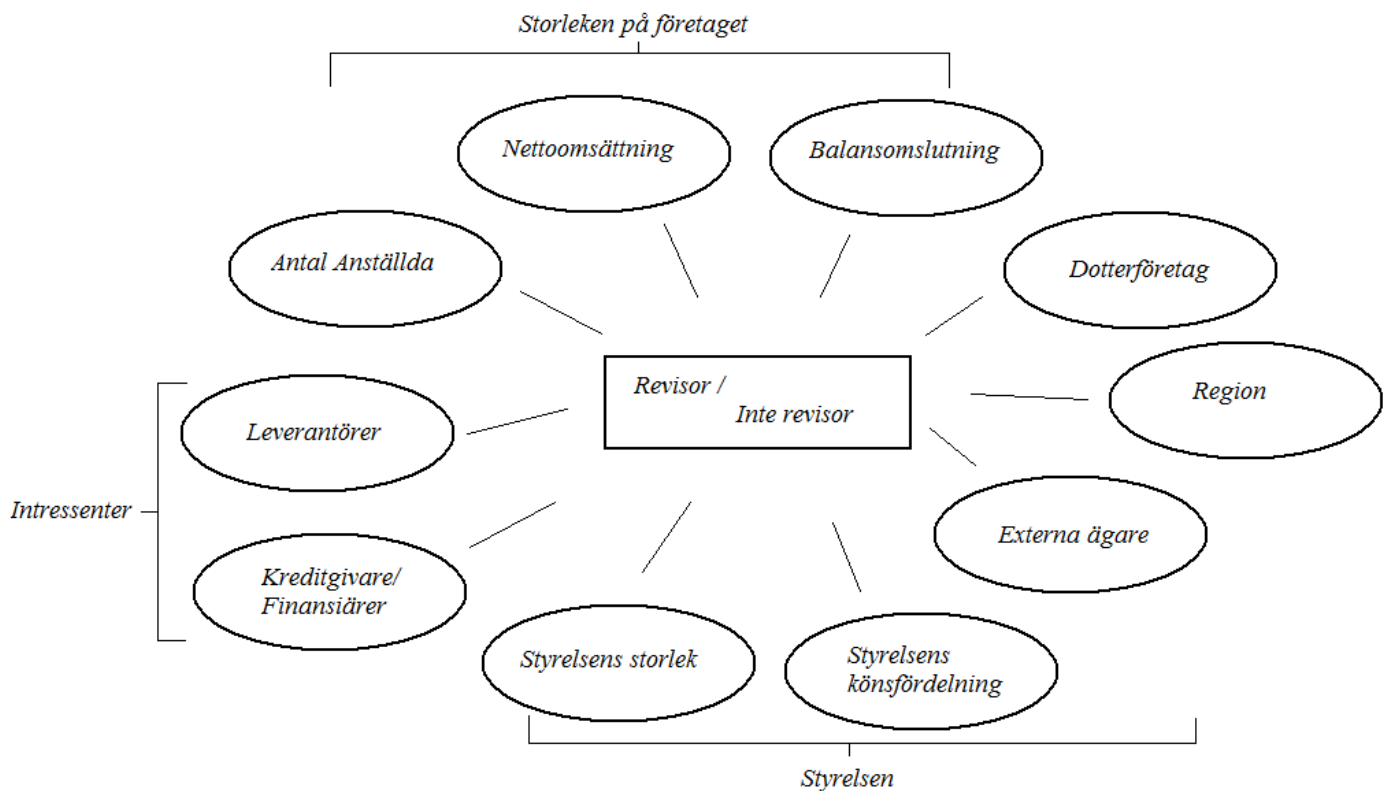
Vidare står det i ABL kap 8 § 4 att det är styrelsen som ansvarar för bolagets organisation, förvaltningen av bolagets angelägenheter. De ska se till så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Detta innebär att om man väljer bort revisorn så kan styrelsen delegera uppgiften att förbereda årsredovisningen till den som annars hjälper till med bokföringen. Men det är alltid styrelsen och den verkställande direktören som i slutändan ansvarar för att den blir gjord och innehållet i den. Det är också styrelsen och den verkställande direktören som i slutändan skriver på årsredovisningen.

4. Teori

I det här avsnittet kommer jag formulera hypoteser som baserar sig på tidigare forskning och tillämpliga teorier. Hypoteserna kommer sedan ligga som grund för min analys och slutsats. De förklaringsfaktorer som jag valt att studera närmare framgår av figur 1 nedan och de motiveras vidare i respektive avsnitt.

Fördelarna med en revision är mångfacetterad och uppskattas av olika själ beroende på vilken typ av företag som studeras (Knechel, 2002; Knechel et al, 2008).

Figur 1: Förklaringsvariabler till valet om revisor.

4.1 Företagets storlek

I det här avsnittet presenterar jag mina hypoteser för hur företagets storlek påverkar efterfrågan av revisionen. Den första delen fokuserar på agentproblem, kostnader och nytta. Den andra delen fokuserar på antalet anställda i företaget och den kontrollförlust som därav uppstår.

4.1.1 Företagets storlek- Agentproblem, Kostnader och Nyttan

Ett generellt antagande är att nyttan med en revision ökar när företagen blir större. Anledningen är att det uppstår informationsasymmetri mellan företagets principaler (ägare) och agenter (ledning). Detta skapar möjligheter för agenterna att handla opportunistiskt och det uppstår divergens mellan principalernas och agenternas mål (Jensen och Meckling, 1976). Revisionen har syftet att kontrollera agenterna och hur de förvaltat principalernas investering. Även agenterna har ett behov av att granskas då det visar att de gör rätt för sitt arvode, vilket kan vara svårt för utomstående att bedöma (Jensen och Meckling, 1976).

I små företag är informationsgapet väsentligt mindre och argumenten för att man inte skulle uppnå konvergens mellan principaler och agenter försvinner då det oftast är samma person (Seow, 2001). Detta är en av anledningarna till att regeringen valt att slopa revisionsplikten för mindre företag (Prop. 2009/10:204). Samtidigt har man ansett att kostnaden för revisionen överstiger dess nytta och man får anta att regeringen tagit hänsyn till bägge dessa och att det avspeglas i de satta gränserna; 3 miljoner i nettoomsättning, 1,5 miljoner i balansomslutning och upp till 3 anställda. I propositionen diskuterar man dock i stor utsträckning endast kostnaden som beräknas till 16 814 kr per år. Man anser att den blir oproportionerligt stor för små företag. Anledningen är att en del av kostnaden för revisionen är en fast kostnad och större företag erhåller därför skalfördelar (Chow, 1982). En enkätundersökning utförd av Svanström (2008) visar att endast 21 % av företagen med 1-5 anställda anser att nyttan av en revision överstiger dess kostnad. Samma siffra är 52 % för företag med 10-49 anställda. Resultaten indikerar att nyttan av revisionen ökar när företagen blir större.

Det är svårt att fastställa hur mycket ett mindre företag faktiskt kommer spara in om de väljer att inte anlita en revisor. Collis (2010) hänvisar till en studie utförd av Marriot et al. (2006) som menar att kostnaden för en revision påverkas av hur mycket tid företaget lagt ner på att förbereda bokslutet. Om man avstår ifrån revisionen skulle detta arbete bli mer krävande och det skulle krävas en viss kompetens inom företaget. Andra kostnader ökar därför i frånvaro av en revision. Reviderade bokslut fyller även många andra viktiga funktioner för företagets intressenter som en del i deras riskkalkyl. Om man avstår ifrån revisionen kan detta leda till att företagen istället måste sammanställa diverse andra rapporter för att tillgodose intressenterna detta behov, vilket kan vara mer kostsamt i slutändan (Seow, 2001).

Generellt pekar tidigare studier på att nyttan ökar i takt med att företaget blir större (Chow, 1982; Collis, 2010; Collis et al, 2004 och Svanström 2008), dock kan det vara svårt att avgöra hur mycket mindre företag faktiskt tjänar på att inte ha revision (Seow, 2001). Collis et al. (2004) visar det finns ett positivt samband mellan att frivilligt anställa en revisor och de tre variablerna, omsättning, balansomslutning och antalet anställda; när de mättes var för sig. Dock visade det sig att när man slog ihop dessa tre variabler och på nytt mätte sambandet så var endast omsättningen signifikant med valet att anlita en revisor. Detta är intressant och indikerar att omsättningen som ensamt mått hade räckt som kriterium i lagstiftningen.

Hypotes 1: *Det finns ett positivt samband mellan företagets storlek och efterfrågan för revision.*

4.1.2 Företagets storlek- Antalet anställda och kontrollförlust

Abdel- Khalik (1993) menar att ju fler anställda ett företag har desto sämre insyn kommer ledningen få i de anställdas arbete. Precis som i agentteorin uppstår här behovet av en revision ur ett informationsgap. Här handlar det dock om en efterfrågan till följd av en separation av ledning och kontroll istället för av ledning och ägande. Detta innebär att efterfrågan för en revision som en intern kontroll är aktuell även i små ägarledda företag (Svanström, 2008).

Abdel- Khalik (1993) menar att allt eftersom ett företag växer kommer företagsstrukturen bli mer likt en pyramid och företaget kommer få flera hierarkiska nivåer där information passerar. Ledningen blir tvungen att delegera uppgifter till följd av naturliga begränsningar i vad en människa klarar av att göra. Abdel- Khalik (1993) hänvisar till en studie av Williamson och Ouchi (1981) som menar att ju fler hierarkiska nivåer ett företag har desto större utrymme finns det för anställda att handla opportunistiskt. Detta tar sig uttryck i att dem maskar, slarvar med sitt arbete, konsumerar företagsresurser eller begår bedrägeri (Abdel- Khalik, 1993). Williamson (1967) menar vidare att det räcker att ett fåtal individer betar sig på det här viset för att det ska bli kostsamt för företaget.

Andra problem som uppstår är att information som passerar flera hierarkiska nivåer tenderar att misstolkas och medvetet förvrängas (Abdel- Khalik, 1993). Det finns således incitament för ledningen att införa interna kontrollsystem för att kompensera för den kontrollförlust som uppstår när företag växer och antalet anställda ökar. Problemet är att de interna kontrollsystemen är relativt kostsamma att implementera och skiftar vad gäller kvalitet och effektivitet. Dessutom är ett internt kontrollsystem en komponent av företaget och lider därför av samma problem som jag redogjort för ovan (Abdel- Khalik, 1993).

Abdel- Khalik (1993) visar att antalet anställda är en god approximation för hur många hierarkiska nivåer som finns i ett företag, och att extern revision efterfrågas i större utsträckning av företag med fler nivåer. Revisionen granskar bland annat de interna kontrollsystemen varför det är ett bra komplement till de interna systemen. Dessutom får man in en oberoende extern part som ser på organisationen ur en annan synvinkel (Abdel- Khalik, 1993).

Då jag i den här studien tittar på mindre Svenska aktiebolag som inte omfattas av kravet om revision är det svårt att argumentera för att företagen skall ha hunnit uppnå en pyramidstruktur för sina företag. Tidigare studier har visat att kontrollförlusten uppstår när ett företag uppnår 20-30 anställda (Svanström, 2008). Om ett företag har så många anställda anser jag det troligt att man även har en omsättning på över 3 miljoner eller en balansomslutning på 1,5 miljoner varför man då omfattas av revisorskravet. Det är därför

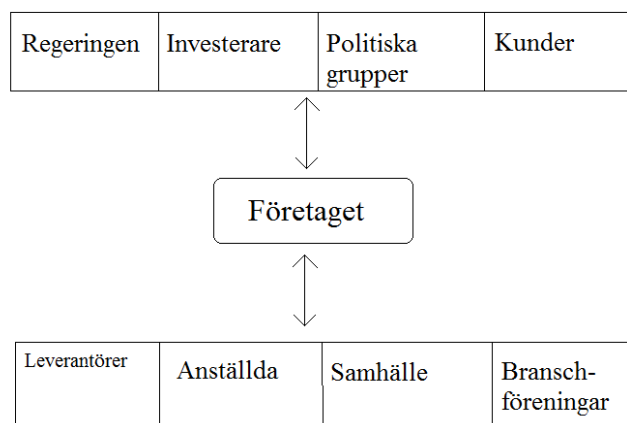
inte troligt att antalet anställda kommer visa samband med efterfrågan för revision då jag främst kommer studera förhållandevis väldigt små företag.

Hypotes 2: *Det finns inget samband mellan antalet anställda och efterfrågan för revision.*

4.2 Företagets intressenter (Leverantörer och Investerares)

I mindre företag kan man se principalerna som vem som helst med intresse i företaget och som inte har direkt inblick i hur ledningen sköter den löpande verksamheten (Collis 2004). Det känns därför naturligt att försöka identifiera dessa intressenter genom att härleda dem utifrån intressent modellen i Figur 2. Donaldson och Preston (1995) menar att intressenterna kan identifieras som de grupper eller individer som har någon form av investering i en verksamhet med ändamål att erhålla egna fördelar.

Figur 2:
Intressentmodellen

Av dessa intressentgrupper har jag valt att titta närmare på leverantörer och investerares för att se hur dessa påverkar företagets benägenhet att frivilligt hyra in en revisor.

Huvudanledningen är att dessa intressenter går att identifiera i mindre företags årsbokslut, och de går därför att mäta vilket passar bra för min kvantitativa analys.

4.2.1 Leverantörer

Ett företag ingår avtal med diverse olika parter, däribland leverantörer och revisionen kan vara en viktig del i den relationen (Collis, 2003; Svanström, 2008). För mindre företag kan avtalet med leverantörerna få stora konsekvenser för hur kostsamt det blir att bedriva

företaget. När företaget investerar kapital och köper in varor binder de upp pengar, och kredittiden till leverantörer är i det avseendet en gratis finansieringskälla och kan minska det kapital som företaget behöver för att gå runt. Kredittiden är den enskilt viktigaste finansieringskällan i mindre företag som under sina första år kan ha svårt att lösa extern finansiering (Petersen och Rajan, 1997; Wilson och Summers, 2002).

I relationen med leverantörer uppstår det informationsproblem (Wilson och Summers, 2002) då de inte har full inblick i verksamheten. Leverantörerna vill naturligtvis veta att företaget har förmågan att betala för de produkter de konsumerar (Collis, 2003). Kan företaget övertyga en leverantör om att de är kapitalstarka bör det öka sannolikheten för att man kan få betala i efterskott, och således frigöra kapital som har bättre användningsområden. Revisionen kan i det avseendet fungera som ett kvitto på att företaget är kreditvänligt och vara av intresse för leverantören (Svanström, 2008). Petersen och Rajan(1997) visar att leverantörer erbjuder kreditvänliga företag bättre villkor.

Dock så har revisionens funktion i det här sammanhanget diskuterats väldigt lite, och det empiriska underlaget är begränsat (Svanström, 2008). Collis (2010) hittar ett positivt samband mellan förekomsten av leverantörer och efterfrågan för revision. I Svanströms studie (2008) fick företag svara på frågan om de ville att deras egna kunder och leverantörer hade en revision? Det visade sig att av företag med 1-5 anställda förespråkade 44.4 % en revision, medan samma siffra för företag med 6-9 anställda var 65,2 %. Detta indikerar att ju större ett företag blir; mätt i antal anställda, desto viktigare är det att deras kunder och leverantörer har en revision. I hans undersökning fick företagen också svara på frågan om de trodde att förekomsten av revision gör att deras kunder och leverantörer kan göra säkrare affärer med dem. Resultatet blev "neutralt" och detta kan bero på att leverantörer har möjligheten att justera kredittiden efter deras egen riskuppfattning. Petersen och Rajan (1997) menar också att de leverantörer som erbjuder kredittid har tillgång till bättre löpande information angående företagets ekonomiska situation jämfört med exempelvis banker. Säljaren får dels information genom att se om köparen har förmågan att utnyttja de rabatter som ofta erbjuds vid snabbare betalning. Storleken och tidpunkten för beställningen bidrar också till en bättre inblick. Säljaren kan också vägra sända fler beställningar om han uppfattar att köparen har det dåligt ställt, vilket kan få stora konsekvenser för företaget.

Förekomsten av en leverantörsskuld innebär att företaget redan erhåller en viss kredittid ifrån säljaren. Tidigare studier påvisar också ett samband mellan förekomsten av leverantörsskulder och efterfrågan för revision (Collis, 2010; Seow, 2001). Samtidigt är det tidigare empiriska underlaget begränsat och mycket pekar på att säljaren har andra metoder för att bättre uppskatta köparens ekonomiska situation.

Hypotes 3: *Förekomsten av leverantörsskulder och storleken på dessa har inget samband med efterfrågan för revision.*

4.2.2 Finansiärer

Jag kommer i det här avsnittet behandla finansiärer i form av banker. Banklån är en av de viktigaste finansieringskällorna som ett litet företag har tillgång till (Berry et al, 1993). Detta innebär att mindre företags relation till sin kreditgivare är väldigt viktig och kvalitetssäkrad information kan hjälpa dem att minska informationsasymmetrin som kreditgivarna upplever (Knechel et al, 2008). Agentteorin beskriver hur ledningens agerande förändras när företaget lånar pengar (Jensen och Meckling, 1976). Brealey och Myers (2003:505) summerar detta i tre punkter där företag som lånar upp pengar kan vidta vissa åtgärder där risken förskjuts från aktieägare till kreditgivare (Svanström, 2008):

- i) Företag får incitament att ta mer riskfyllda investeringar. Anledningen till detta är att man kan använda "andras" pengar i projekt med hög risk och potentiell avkastning (Jensen och Meckling, 1976). Går det bra tjänar företaget mycket pengar. Om det visar sig vara en dålig investering väntar i värsta fall konkurs, vilket oftast innebär stora förluster för gäldenärerna.
- ii) Företag förbrukar mycket resurser för att överleva kortsiktigt. Ofta är detta förknippat med att man tror sig kunna vända en negativ trend medan det från kreditgivarens perspektiv hade varit bättre med en likvidation.
- iii) Företaget kan betala ut stora summor pengar i form av utdelningar och arvoden till ägarna. Detta försämrar företagets likviditet och ökar risken för obestånd då mindre medel finns tillgängligt för betalning av räntor och amorteringar.

Enligt Mellqvist (2011) saknar 33 % av konkursgäldenärerna i Sverige tillgångar, och av oprioriterade gäldenärer får de flesta ingen utdelning alls, medan 46 % av de med säkerhet i exempelvis företagshypotek får utdelning.

Kreditgivaren har olika verktyg för att hantera den risk som uppstår när de lånar ut pengar. Räntan kan givetvis justeras och ofta används också klausuler som säger att exempelvis skuldsättningsgraden inte får överstiga en specificerad nivå. Detta innebär att information om företaget löpande måste samlas in och Jensen och Meckling (1976) menar att den informationsasymmetri som uppstår delvis kan justeras genom att låta en revisor intyga att räkenskaperna för företaget är korrekta.

Andra forskare (Carey et al, 2000; Chow, 1982; Collis et al, 2004; Collis, 2010) hittar alla positiva samband mellan efterfrågan för revision och att ett företag har lån. Blackwell et al (1998) och Knechel et al. (2008) visar att extern revision leder till att företag erhåller bättre räntor ifrån banken, varför det även finns ekonomiska incitament för företagsledningen. Abdel- Khalik (1993) menar att den kombinerade effekten av kontrollförlust (se antal anställda) och lånegivare gör att företag tenderar att betala mer för en revision, och efterfråga den i högre utsträckning.

Hypotes 4: *Förekomsten och storleken på lån har ett positivt samband med valet att anlita en revisor.*

4.3 Styrelsen (Storlek, Könsfördelning och Sammansättning)

Jag kommer i det här avsnittet att härleda teorier hur styrelsens storlek, könsfördelning och sammansättning påverkar valet av revision. Storleken kommer utgå ifrån agentteorin, medan könsfördelningen kommer härledas ur tidigare studier

4.3.1 Styrelsens storlek

Det finns argument för att ju större ett företag blir desto fler personer kan vi observera i styrelsen (Pfeffer & Salancik, 2003). Om vi antar att de som sitter med i styrelsen har

investerat pengar i företaget, har de ett intresse av att det går bra. Samtidigt är det inte säkert att alla är involverade i den dagliga driften och revisionen kan vara ett sätt att få den kontroll som de behöver då den bland annat skall utvärdera just styrelsen och den verkställande direktörens löpande förvaltning (Knechel et al, 2008).

Collis et al (2004) menar att informationssymmetrin kan vara närvarande även i de minsta företagen bland de interna ägarna, om de saknar kunskap om hur man tolkar finansiell information. Deras studie undersöker därför om förekomsten av externa ägare ökar efterfrågan för revision. De menar att konflikter lätt kan uppstå när det finns utomstående ägare som inte tillhör familjen. Deras studie visar att företag som har utomstående ägare också är mer benägna att frivilligt ha en revision, då det ömsesidiga förtroendet är lägre bland dem som inte är släkt med varandra och därför känner varandra sämre. I mindre företag är det dock mycket vanligt att styrelsen och företagets styrelsesuppleanter är besläktade, gifta etc. I dessa företag skulle vi därför med samma resonemang inte kunna se något samband mellan styrelsens storlek och revision. Med hänsyn till den avgränsning som jag gjort i den här studien tror jag därför inte att jag kommer hitta att styrelsens storlek har någon direkt inverkan på efterfrågan för revision.

Hypotes 5: *Det finns inget samband mellan styrelsens storlek och efterfrågan för revision.*

4.3.2 Styrelsens sammansättning

Enligt agentteorin består den optimala styrelsen av individer som inte är direkt relaterade till den verkställande direktören. Detta leder till en billig kontrollmekanism för företaget där alla i styrelsen kontrollerar och utvärderar den verkställande direktören på objektiva grunder (Fama, 1980; Guido & Salvato, 2004). Enligt resursberoende teorin ska styrelsen också bestå av personer med olika bakgrund då företaget är beroende av resurser och därav kontaktnät. En mer heterogen grupp av människor med olika bakgrunder antas ge ett större nätverk till företaget. Styrelsen tillför information, rådgivning, informationskanaler samt tillgång till resurser (Pfeffer & Salancik, 2003).

I små familjeägda företag blir agentteorin inte tillämplig då den förutsätter en separation mellan ägande och kontroll. Corbetta och Salvato (2004) menar att resultatet blir ett drastiskt minskat behov av att reducera de kostnader som agentproblemet orsakar. Collis et al (2004) och Carey et al (2000) visar att företag som inte är helt familjeägda efterfrågar revisionen i större utsträckning. Detta känns logiskt då relaterade personer har större förtroende för varandra och känner varandra bättre.

Hypotes 6: *När styrelsen består av personer som inte är relaterade till varandra ökar efterfrågan för revision.*

4.3.3 Styrelsens könsfördelning

Påverkas efterfrågan för revision av att det är en man eller kvinna som äger företaget? För att härleda en hypotes om detta har jag utgått ifrån stereotypa egenskaper som vi kopplar samman med kvinnligt och manligt. Jag kommer skilja på kön och genus i det avseendet att kön får anses vara de fysiologiska skillnader som kvinnor och män besitter medan genus är socialt betingat från våran uppväxt. Jag kommer argumentera utifrån ett genusperspektiv, och peka på vissa egenskaper som får anses som kvinnliga eller manliga. Det är dock viktigt att poängtera att detta är en generalisering av verkligheten och endast stämmer i grova drag- givetvis kan man hitta dessa egenskaper oavsett kön.

Mukhtar (2002) undersöker kvinnliga och manliga chefsdrag i mindre och större firmor. Hon gör detta genom en kvalitativ studie där de svarande får kryssa för hur väl de håller med om ett påstående. Deras resultat visar sig att kvinnor och män skiljer sig markant när det gäller att styra ett företag. Det framkommer bland annat att kvinnor inte är komfortabla med att delegera uppgifter till andra inom företaget, har ett behov av att godkänna alla slutliga beslut och baserar sina beslut på vad som är bäst för ägarna och dem själva. En av frågorna som de intervjuade fick besvara var om de ansåg att formell dokumentation var viktigt för ett företag. Majoriteten av kvinnorna svarade att detta inte var viktigt och att de hade allt i huvudet. Utifrån detta skulle det vara mer troligt att kvinnor väljer att avstå från en revision då de känner ett starkt behov av att ha kontroll över allt som händer.

En annan studie utförd av Byrnes et al (1999), undersöker kvinnors och mäns inställning till risk. Deras studie hittade tendenser till att kvinnor är mer riskaversa jämfört med män. Detta skulle stämma överens med den allmänna uppfattningen av att kategorisera manliga egenskaper som "hårda", medan kvinnors egenskaper anses "mjuka" (Bryman och Bell, 2005).

Huntoon (2008), Eagly & Steffen (1984), menar att följande stereotyper är vanliga uppfattningar om vad som anses som kvinnligt och manligt:

Kvinnlig

Svaga och omhändertagande
Sätter andras behov framför sina egna
Mer beroende av andra
Riskaversa

Manligt

Starka och rationella
Opportunist
Självständiga
Risksökande

Utifrån dessa resonemang skulle vi kunna argumentera för att kvinnor i högre utsträckning än män efterfrågar revision. Dels tillgodoser de gärna andras behov, vilket innebär att förekomsten av intressenter bör leda till att revisionen efterfrågas i högre utsträckning. Att kvinnor också anses vara mer riskaversa, och att revisionen kan vara ett instrument till att hantera detta talar för ett liknande utfall. Man kan också tolka resultatet från Mukhtar (2002) som att kvinnor har ett större kontrollbehov än män. När de då ändå delegerar uppgifter till anställda, eller när det sitter flera i styrelsen så uppstår det informationsgap som agentteorin beskriver varpå revisionen återigen kan verka i förebyggande syfte.

Hypotes 7: *En kvinnlig ägare leder till ökad efterfrågan för revision. När det sitter flera i styrelsen ökar sannolikheten för en revision med antalet kvinnor i styrelsen.*

4.4 Bransch

Det finns relativt få studier som undersöker samband mellan företagsbranscher och efterfrågan för revision (Svanström, 2008). En studie som behandlar detta är Chow (1982), där han finner att olika industrier tenderar att ha olika ägarförhållanden mellan interna och externa aktörer och han menar att detta kan tyda på att det finns branschkaraktäristiska drag som påverkar efterfrågan för en revision.

Företag inom olika branscher möter olika typer av utmaningar vad gäller den löpande bokföringen. Den kan variera mellan att vara väldigt enkelt till att vara väldigt komplext. De som är verksamma i mer komplexa branscher, där exempelvis värdering av vissa tillgångar eller periodiseringar av intäkter är en stor del av den löpande verksamhetens resultat kan efterfrågan för revision vara större. Även om kompetensen för att utföra detta finns inom företaget kan utomstående intressenter som inte är lika insatta i det ramverk som gäller vid sådana typer av transaktioner ha ett intresse av att en revisor granskar detta.

Svanström (2008) hittar endast svaga tendenser på att företag inom tillverkningsindustrin efterfrågar revision i högre utsträckning än andra branscher. Han resonerar vidare att mer komplexa branscher som tillverkande företag antas ha mer omfattande revisioner. Detta menar Chow (1982) ökar kostnaden för revisionen varför den efterfrågas mindre. Samtidigt menar Svanström att nyttoeffekten därför bör vara större, men att dessa eventuellt tar ut varandra.

Då min studie omfattar primärt mindre nystartade företag som inte uppnått den komplexitet som större företag möter, samt bristen på tidigare empirisk data som visar på ett positivt samband, blir därför hypotesen att bransch inte påverkar valet om revision.

Hypotes 8: *Det finns inget samband mellan valet om revision och olika branscher.*

4.5 Dotterföretag

Ett moderföretag är skyldiga att anställa en revisor om koncernen överstiger de bestämda gränsvärdena efter att man eliminerat alla koncerninterna transaktioner. Att ett företag är dotterföretag bör därför leda till att moderbolaget i större utsträckning efterfrågar korrekta räkenskaper, samtidigt som ägarförhållandena och transaktionerna också kan antas vara mer komplexa i dessa sammanhang. Agentproblemets kostnader blir därför större och revisionen efterfrågas i större utsträckning. Svanström (2008) visade att det fanns ett signifikant samband mellan dotterföretag och efterfrågan för revision. Knechel et al (2008) menar efterfrågan för revision beror på företagets komplexitet, oavsett storlek. Komplexiteten uppstår på grund utav hur verksamheten operationernas, finansieras och typer av transaktioner (Abdel- Khalik, 1993; Hay & Davis, 2004). Förekomsten av dotterföretag gör att verksamheten får anses som mer komplex; med interna transaktioner, fler ägare och intressenter.

Hypotes 9: *Det finns ett positivt samband mellan dotterföretag och efterfrågan för revision.*

4.6 Region

Regionala skillnader för efterfrågan av revision visade sig i de attitydundersökningar som Svanström (2008) genomförde. Undersökningen visade att företag från Småland är mer benägna att anlita en revisor än Stockholmsföretag. Svanström förklarar detta med att det finns ett större utbud av konsulttjänster i ett storstadsområde som Stockholm jämfört med mindre orter där redovisningsbyrån har en mer mångfacetterad roll. Priserna antas också vara högre i större städer då de speglar levnadskostnaden vilket leder till en minskad efterfrågan. Svanström poängterar dock att det finns få studier som undersöker sambandet mellan efterfrågan för revision och region; och att antagandena ovan är spekulativa. Enligt Wigren (2003) är företag i mindre orter en del av ett litet homogent nätverk där alla hjälper varandra och personliga kontakter etableras; också till revisorn. I en sådan kontext är det mindre troligt att man väljer bort revisorn då det kan föda misstänksamhet hos andra parter och skada relationen.

Då attitydundersökningen visade att företag från större städer väljer bort revisorn i större utsträckning än företag i mindre städer, är det intressant att se om det antagandet håller även för mindre aktiebolag. Bristen på empiriska undersökningar sen tidigare gör att jag håller frågan öppen, men att det finns ett samband mellan region och efterfrågan för revision.

Hypotes 10: *Det finns ett samband mellan region och efterfrågan för revision.*

4.7 Andra förklaringsfaktorer

I det här avsnittet presenteras kortfattat vanliga förklaringsorsaker som framkommit i tidigare studier men som inte behandlas i den här uppsatsen på grund av vald kvantitativ metod.

- I de företag där ledningen uppfattar revisionen som en kvalitetssäkring av den finansiella informationen och som en kontroll av de interna kontrollrutinerna ökar sannolikheten för att man anlitar en revisor (Collis et al, 2004; Collis 2010; Collis 2003).
- Ledningens utbildningsnivå har ett positivt samband med valet att anlita en revisor, högre utbildning antas ge en större förståelse för nyttan av en revision (Collis et al, 2004).

Det är viktigt att lyfta fram att tidigare studier funnit samband som bygger på mer subjektiva uppfattningar hos företagsledningen. Nyttan med revisionen är mångfacetterad och ytterst individuell för varje företag och deras intressenter. De flesta av studierna jag funnit kommer från Collis, som studerat huvudsakligen Storbritannien men också Danmark. Ägarnas uppfattning och inställning till revisionen visade sig vara avgörande i Danmark, där revisorn anlidades ökade för att främst hantera agentproblem som uppstod. Det är viktigt att komma ihåg att det finns många subjektiva faktorer som inte låter sig mätas kvantitativt som kan vara avgörande och i slutändan tas beslutet av människor med olika bakgrund. Med det inte sagt att de förklaringsfaktorer som behandlats i detta kapitel skall underskattas. Tvärtom är det alla faktorer som är en del av varje företags verklighet och således något de måste överväga noga.

5. Empiri

I det avsnittet beskriver jag hur jag tagit fram och behandlat mitt datamaterial. Jag förklarar också hur jag operationaliserat de variabler som jag avser att mäta.

5.1 Urval

Jag har valt att studera aktiebolag som registrerat sitt företag efter den 1 november 2010 då revisionsplikten slopades och som kan välja att inte ha en revisor. Vid en sökning i databasen "Retriever Business" (tidigare Bolagsinfo) fick jag 3582 stycken träffar med avgränsningen:

- i) Aktiva aktiebolag
- ii) Registreringsdatum efter 2010-11-01
- iii) Omsättning 0- 49 000 000
- iv) Antal anställda 0-49

Anledningen till den valda avgränsningen är att fånga in de företag som uppfyller ett av gränsvärdena och som därför fortfarande kan välja att inte anlita en revisor. Om företaget har 49 000 000 i nettoomsättning eller fler än 49 anställda så anser jag det troligt att man uppfyller gränsvärdena och således omfattas av revisionskravet.

För varje företag får man tillgång till bl.a. bolagsrapporten och årsredovisningen som har varit det primära underlaget som använts för den här uppsatsen. Informationen är offentlig och på varje årsredovisning finns en stämpel med datum och signatur som intygar dess riktighet. Jag kan naturligtvis inte säkerställa till 100 % att informationen är felfri, då den mänskliga faktorn alltid kan spela in.

Av dessa har jag därefter granskat vart tredje aktiebolag, och det totala urvalet är 500 företag. Detta är tillräckligt många företag för att uppnå ett 95 % konfidensintervall, se Saunders et al (2009, sid 581-582).

I de fall ett företag inte har hunnit ge ut en årsredovisning eller i de fall företaget omfattas av revisionskravet har jag valt nästa bolag i listan tills jag funnit ett företag som faller innanför vald avgränsning. Jag har därefter återgått till att ta vart tredje företag igen. Även moderbolag faller bort då det är svårt att avgöra om de omfattas av revisionskravet eller

inte. För en sådan bedömning behöver jag eliminera alla koncerninterna transaktioner innan jag jämför företaget med gränsvärdena vilket inte är praktiskt genomförbart.

5.2 Operationalisering

Den beroende variabeln är en binär variabel; företag som valt att anlita en revisor har kodats som 1 och företag som valt att inte anlita en revisor har kodats som 0.

Informationen om företaget valt att anlita en revisor framgår av årsredovisningen där det i så fall finns en revisionsberättelse.

De oberoende variablerna har behandlats på följande vis:

- *Storleken* på företaget har mätts genom företagets nettoomsättning, balansomslutning och antal anställda. Detta är de mått som man i lagstiftningen använder för att spegla företagets storlek, och de har också använts i tidigare studier (Chow, 1982; Collis, 2010; Collis et al, 2004 och Svanström 2008).
- Företagets *intressenter* har approximerats som förekomsten och storleken på företagets leverantörsskulder och banklån. Jag har även registrerat företagets totala långfristiga- och kortfristiga skulder. Anledningen är att många företag saknar både leverantörsskulder och lån från kreditinstitut, samtidigt har de stora poster under övriga kortfristiga/ långfristiga skulder. Informationen framgår av företagets årsredovisningar samt bolagsrapporter och har registrerats till avrundat tusental. Slutligen har jag mätt skuldsättningsgraden som anger hur mycket av företagets finansiering som kommer från externt håll. Högre skuldsättningsgrad antas innebära fler intressenter och framgår av företagets bolagsrapport, och har registrerats till exakt kvot. Skuldsättningsgraden är ett vanligt mått för att påvisa agentkonflikter med banker (Svanström 2008) och för att sätta lånen i proportion till storleken på företaget. Förekomsten av banklån och leverantörsskulder indikerar att företaget har intressenter och Seow (2001) använder skulder i exakta värden för att mäta graden av agentproblem i företag.
- *Styrelsens storlek* framgår av företagets bolagsrapport och har registrerats till exakta tal.

- *Styrelsens könsfördelning* framgår av företagets bolagsrapport och har registrerats till den kvot av kvinnor som där framgår. Bara kvinnor har registrerats som 1 och bara män har registrerats som 0.
- *Styrelsens sammansättning* har approximerats som andelen i styrelsen med lika efternamn. En mer homogen sammansättning antas innebära färre externa ägare. Andersson- Andersson- Andersson har registrerats som 1 och Andersson- Henriksson- Davidsson har registrerats som 0 etc. Jag har inte sett att någon försöker mäta agentproblem i styrelsen med den här metoden tidigare.
- *Företagens bransch* framgår av SNI koden och har delats in i kategorierna tjänsteföretag, tillverkningsföretag samt övriga företag. De har därefter kodats till binära variabler. Tjänsteföretag har använts som referensgrupp.
- Om företaget är ett *dotterföretag* framgår av bolagsrapporten och årsredovisningen. Dotterföretag har registrerats som 1 andra företag som 0.
- Vart i Sverige som företaget är verksamt framgår av bolagsrapporten. *Regionerna* har delats in i Norrland, Svealand och Götaland och har registrerats som 1,2 respektive 3. De har därefter kodats till binära variabler. Götaland har använts som referensgrupp.

6. Analys

I det här avsnittet kommer jag presentera resultaten från mina analyser. Kapitlet avslutas med hypotesprövningar där jag väljer att acceptera eller förkasta mina uppställda hypoteser.

6.1 Beskrivande statistik

I tabell 1 presenteras beskrivande statistik för den beroende och de oberoende variablerna.

Totala antalet observationer är 500 stycken.

Tabell 1- Beskrivande statistik av variablerna

Beroende variabel		
1. Valet att anlita en revisor		
Revisor (1)	143 (28,6%)	
Inte revisor (0)	357 (71,4 %)	
Oberoende variabler		
2. Dotterföretag		
Dotterföretag (1)	46 (9,2%)	
Inte Dotterföretag (0)	454 (90,8%)	
3. Bransch		
Tillverkningsföretag	13 (2,6%)	
Tjänsteföretag	272 (54,4%)	
Övriga Företag	215 (43%)	
4. Region		
Norrland	41 (8,2%)	
Svealand	236 (47,2%)	
Götaland	223 (44,6%)	
	Medelvärde	S. D
5. Storleken på företaget		
Nettoomsättning	754,15	759,7
Balansomslutning	923,16	1741,7
Antal Anställda	1	0,97
6. Intressenter		
Leverantörsskulder	37,45	110,7
Lån från kreditinstitut	192,01	905,017
Totala kortfristiga skulder	323,67	757,901
Totala Långfristiga skulder	282,58	1182,465
Skuldsättningsgrad	2,6237	5,911
7. Styrelsen		
Antal i styrelsen	2,24	0,597
Könsfördelning	0,40136	0,253
Andel med samma efternamn	0,62963	0,46265

Av företagen i den här studien valde endast 143 stycken att frivilligt anlita en revisor, vilket är mindre än vad man kunnat tro från tidigare studier. Svanström (2009) visade i sin attitydundersökning att 59 % av företagen med 1-5 anställda angav att de skulle anlita en revisor. Medelvärdet för antalet anställda är i den här studien 1. En förklaring till den observerade skillnaden kan vara att den här studien omfattar nystartade företag som därför aldrig upplevt nyttan med en revision.

Ett antal extremvärden har exkluderats från de data jag samlat in och ingår därför inte i tabell 1. Extremvärden har eliminerats från de oberoende variablerna balansomslutning, lån från kreditinstitut, totala kortfristiga/ långfristiga fordringar samt skuldsättningsgrad. I följande avsnitt redogör jag för hur extremvärdena har identifierats och vilka värden som tagits bort.

6.2 Extremvärden

I datamaterialet har ett antal extremvärden identifierats med hjälp av låddiagram som presenteras i bilaga 1. Vad gäller balansomslutning har sex värden eliminerats; 103 065 000, 81 124 000, 29 090 000, 22 517 000, 22 105 000 samt 18 885 000. Dessa ligger väldigt långt ifrån balansomslutningens medelvärde som är 923 160 efter att dessa sex eliminerades. När det gäller lån från kreditinstitut så har två värden eliminerats; 69 863 000 och 13 200 000. Efter att de tagits bort är medelvärdet för lån 192 010 kr.

Från totala långfristiga skulder har jag rensat för värdena; 99 522 000, 77 001 000, 18 301 000 och 11 084 000. Medelvärdet är 282 580 kr efter detta.

Från totala kortfristiga skulder har jag tagit bort värdena; 29 039 000 samt 15 458 000. Medelvärdet är 323 670 kr efter detta.

Från skuldsättningsgraden har följande värden tagits bort; 569,39 %, 454,76 %, 402,24 %, 324,60 %, 164,77 %, 164,00 %, 159,26 %, 137,77 %, 90,12 %, och 64,28 %, 63,51 %, 63,35 %, 61,63 %, 61,25 % och 52,74 %. Medelvärdet blev därefter 2,62 %.

Samtliga av de eliminerade värdena går att härleda till att företaget är ett dotterföretag och har erhållit interna lån eller andra förmåner som inte varit representativt för företagets storlek i övrigt. Med andra förmåner syftas exempelvis väldigt stora lån som hade varit svåra att få utan moderbolaget i ryggen. De extremvärden som syns i låddiagrammen och som inte eliminerats har prövats utan att resultatet har påverkats nämnvärt varför beslut har tagits om att behålla dem i analysen.

6.3 Korrelationsanalys

I tabell 2 finns en korrelationstabell. Den har använts för att identifiera multikollinearitet mellan de oberoende variablerna vilket kan vara ett störningsmoment vid en logistisk regressionsanalys (Djurfeldt et al, 2003). Tabellen visar dels hur de oberoende variablerna korrelerar med varandra, men också hur de korrelerar med den beroende variabeln. Tabell 2 indikerar att valet att anlita en revisor är positivt relaterat till dotterföretag, balansomslutning, leverantörsskulder, lån från kreditinstitut, totala kortfristiga och långfristiga skulder, skuldsättningsgrad, antal i styrelsen samt regionen Norrland. Det är negativt relaterat till regionen Götaland och styrelsens könsfördelning, vilket skulle innebära att fler kvinnor i styrelsen minskar sannolikheten för att mindre aktiebolag väljer att anlita en revisor.

Att två oberoende variabler korrelerar med varandra innebär att de mäter samma sak, och detta är alltså ett störningsmoment vid en logistisk regressionsanalys. Man brukar säga att när värdena närmar sig 0,8- 0,9 så kan man inte ha med dem i samma regressionsanalys (Djurfeldt et al, 2009). Som framgår av tabell 2 korrelerar dotterbolag med många av de oberoende variablerna, även om styrkan på sambandet uppgår till 0,221 som högst. Det faktum att extremvärden kan hänföras till dotterföretag och att det finns korrelation med många av de oberoende variablerna leder till att en logistisk regressionsanalys genomförs utan dotterföretagen.

Totala långfristiga skulder korrelerar med lån från kreditinstitut (0,688). Totala kortfristiga skulder korrelerar med balansomslutning (0,668) och nettoomsättning (0,636). "Övriga företag" visar hög negativ korrelation med tjänsteföretag (-0,949), de kommer dock inte ingå i samma regressionsanalys då tjänsteföretag är referenskategori. Detsamma gäller för Götaland och Svealand. Ytterligare kollinearitet- test som mäter VIF värden (Variance

Inflation Factor) indikerar att balansomslutning och lån inte går att köra tillsammans med totala lång- och kortfristiga skulder (se Bilaga 2). Detta gör att jag i min regressionsanalys behandlar balansomslutning och lån från kreditinstitut; totala kortfristiga skulder och totala långfristiga skulder, tillsammans och separat. Kollinearitet- testet indikerade att VIF- värdena för samtliga variabler var lägre än 2,5 då jag grupperar de oberoende variablerna enligt ovan, vilket är under det kritiska värdet (Djurfeldt et al, 2003).

Tabell 2- korrelationskoefficienter för den beroende och de oberoende variablerna (n=500). (Spearman's rho har använts)

	1.	2.	3a.	3b.	3c.	4a.	4b.	4c.	5a.	5b.	5c.	6a.	6b.	6c.	6d.	6e.	7a.	7b.	7c.
1. Revisor	1																		
2. Dotterföretag	0,380**	1																	
3a. Tillverkningsföretag	-0,048	-0,009	1																
3b. Tjänsteföretag	-0,051	-0,18**	-0,18**	1															
3c. Övriga företag	0,067	0,185**	-0,14**	-0,949**	1														
4a. Norrland	0,101*	0,031	-0,003	0,039	-0,039	1													
4b. Svealand	0,04	-0,038	0,072	-0,011	-0,012	-0,283**	1												
4c. Götaland	-0,096*	0,021	-0,071	-0,011	0,033	-0,268**	-0,848**	1											
5a. Nettoomsättning	0,003	-0,12**	0,033	0,092*	-0,103*	-0,007	0,019	-0,015	1										
5b. Balansomslutning	0,144**	0,165**	0,008	-0,056	0,053	0,019	0	-0,011	0,464**	1									
5c. Antal anställda	-0,065	-0,26**	0,105**	0,146**	-0,18**	0,016	0,027	-0,035	0,583**	0,174**	1								
6a. Leverantörsskulder	0,146**	0,002	0,051	0,063	-0,080*	0,061	0,018	-0,052	0,408**	0,203**	0,334**	1							
6b. Lån från kreditinstitut	0,188**	0,212**	-0,025	-0,141**	0,15**	0,014	0,156**	-0,165**	0,021	0,307**	0,002	0,171**	1						
6c. Totala kortfristiga skulder	0,171**	0,187**	0,002	0,023	-0,024	-0,008	0,037	-0,033	0,636**	0,668**	0,338**	0,419**	0,153**	1					
6d. Totala långfristiga skulder	0,183**	0,185**	-0,007	-0,165**	0,168**	0,064	0,097*	-0,133**	0,046	0,363**	0,051	0,187**	0,688**	0,118**	1				
6e. Skuldsättningsgrad	0,190**	0,186**	0,036	-0,012	0	0,02	0,081*	-0,092*	0,285**	0,344**	0,277**	0,416**	0,391**	0,531**	0,470**	1			
7a. Antal i styrelsen	0,122**	0,221**	-0,014	-0,201**	0,206**	-0,059	0,051	-0,019	-0,029	0,051	-0,027	0,12**	0,15**	0,095*	0,144**	0,135**	1		
7b. Könsfördelning	-0,142**	-0,21**	0,01	0,01	0,021	-0,038	0,042	-0,021	0,061	-0,13	0,046	-0,11**	-0,11**	-0,036	-0,099*	-0,124**	-0,188**	1	
7c. Andel med samma efternamn	-0,036	-0,073	0,056	0,051	-0,069	0,012	0,02	-0,027	-0,001	0,017	0,012	-0,051	-0,004	-0,037	-0,018	-0,013	-0,235**	0	1

* Korrelationen är signifikant på 0,05 nivån (two- tailed)

** Korrelationen är signifikant på 0,01 nivån (two- tailed)

6.4 Logistisk Regression

Tabell 2 visar att dotterföretag har hög korrelation med många av de oberoende variablerna och vi såg i föregående avsnitt att även extremvärden som eliminerades gick att härleda till dotterföretag. En logistisk regressionsanalys där dotterföretagen elimineras kommer därför också att genomföras.

Tabell 3 presenterar den logistiska regressionen som kommer utgöra underlaget för att testa de hypoteser som formulerats. I modell 1 testas alla de oberoende variablerna utom totala långfristiga- och kortfristiga skulder. I modell 2 testas alla de oberoende variablerna utom lån från kreditinstitut och balansomslutningen. Anledningen är att dessa variabler uppvisade multikollinearitet vilket behandlades i föregående avsnitt.

Tabell 3- Logistisk Regressionsanalys inklusive dotterföretag.

	Modell 1 (n= 500)		Modell 2 (n=500)	
	B	S.E.	B	S.E.
2. Dotterföretag	2,245 ***	0,507	2,343***	0,504
3a. Tillverkningsföretag	-1,104	0,845	-1,143	0,852
3b. Övriga företag	-0,119	0,253	-0,11	0,238
4a. Norrland	1,060 **	0,392	1,063**	0,39
4b. Svealand	0,469 †	0,242	0,476*	0,242
5a. Nettoomsättning	-0,046	0,173	-0,05	0,177
5b. Balansomslutning	0,261 †	0,152		
5c. Antal anställda	0,008	0,127	-0,005	0,128
6a. Leverantörsskulder	0,002	0,001	0,002	0,001
6b. Lån från kreditinstitut	0,23	0,322		
6c. Totala långfristiga skulder			0,442	0,285
6d. Totala kortfristiga skulder			0,38	0,284
6e. Skuldsättningsgrad	0,001	0,023	-0,005	0,025
7a. Antal i styrelsen	0,207	0,192	0,198	0,193
7b. Könsfördelning	-0,536	0,458	-0,523	0,458
7c. Andel med samma efternamn	0,036	0,247	0,053	0,248
Konstant	-1,959***	0,549	-1,885***	0,522
Förutspår korrekt (%)	76,9		77,3	
Negelkerke R ²	0,204		0,201	

† Signifikans på 0,1 nivå

* Signifikans på 0,05 nivå

** Signifikans på 0,01 nivå

*** Signifikans på 0,001 nivå

Som vi ser förutspår de två modellerna 76,9 respektive 77,3 procent av utfallen.

Förbättringen från den ursprungliga modellen är 4,1 % respektive 4,5 %. Jämför man med andra studier där man också startat från en hög procent, exempelvis Collin et al (2009) eller

Neu och Simmons (1996) har man haft lägre förbättringsprocent jämfört med resultaten här. Förklaringsgraden i modellerna speglas också av Negelkerkes R^2 som är 0,204 respektive 0,201. Motsvarande i nyss nämnda studier var 0,14 respektive 0,19. Modellerna får därför anses vara aningen starkare jämfört med de studier jag här jämfört med.

Som framgår av tabell 3 är variablerna dotterföretag och företag från regionen Norrland signifikant korrelerade med valet att anlita en revisor. Företag från Svealand uppvisar svag signifikans i bägge modellerna och företagens storlek mätt som balansomslutning visar svag signifikans i en av modellerna.

I tabell 4 presenteras den logistiska regressionsanalysen där dotterföretagen har exkluderats. Företag från Norrland och Svealand uppvisar fortsatt svag signifikans, däremot gör inte balansomslutningen det. I modell 4 är totala långfristiga skulder svagt signifikant med valet att anlita en revisor, vilket inte visar sig i övriga modeller.

Tabell 4- Logistisk Regressionsanalys exklusive dotterföretag

	Modell 3 (n=454)		Modell 4 (n=454)	
	B	S.E.	B	S.E.
3a. Tillverkningsföretag	-0,645	0,806	-0,695	0,807
3b. Övriga företag	-0,11	0,247	-0,131	0,247
4a. Norrland	1,008*	0,404	0,994*	0,406
4b. Svealand	0,473†	0,251	0,504*	0,25
5a. Nettoomsättning	-0,05	0,203	-0,071	0,206
5b. Balansomslutning	0,259	0,192		
5c. Antal anställda	0,037	0,133	0,032	0,134
6a. Leverantörsskulder	0,002	0,001	0,001	0,001
6b. Lån från kreditinstitut	0,787	0,141		
6c. Totala långfristiga skulder			0,912†	0,47
6d. Totala kortfristiga skulder			0,469	0,315
6e. Skuldsättningsgrad	-0,029	0,03	-0,044	0,035
7a. Antal i styrelsen	0,277	0,205	0,263	0,205
7b. Kön fördelning	-0,414	0,47	-0,416	0,472
7c. Andel med samma efternamn	0,013	0,254	0,033	0,255
Konstant	-2,146***	0,572	-2,049***	0,576
Andel korrekt förutspått	76,5		76,5	
Negelkerke R^2	0,082		0,082	

† Signifikans på 0,1 nivå

* Signifikans på 0,05 nivå

** Signifikans på 0,01 nivå

*** Signifikans på 0,001 nivå

6.5 Hypotesprövning

I det här avsnittet kommer jag med utgångspunkt i resultaten från den logistiska regressionsanalysen förkasta eller acceptera mina hypoteser som formulerades i teoridelen.

6.5.1 Företagets storlek

Hypotes 1: *Det finns ett positivt samband mellan företagets storlek och efterfrågan för revision.*

Företagens storlek har mätts som nettoomsättning, balansomslutning och antalet anställda. Detta är också de storleksmått som man valt att använda sig av i lagstiftningen. Nettoomsättningen visar ett negativt samband i samtliga logistiska regressionsmodeller utan att vara signifikant.

Balansomslutningen påvisar ett svagt signifikant samband med valet att anlita en revisor i regressionsmodellen med samtliga företag. När dotterföretagen exkluderas går det inte att hitta något samband. Detta indikerar att dotterföretagen hade högre balansomslutning vilket verkar rimligt med tanke på de extremvärden som eliminerats tidigare. Då balansomslutningen endast uppvisar den lägsta graden av signifikans väljer jag att förkasta hypotes 1. Det finns inget samband mellan företagets storlek mätt som nettoomsättning eller balansomslutning och valet att anlita en revisor.

Hypotes 2: *Det finns inget samband mellan antalet anställda och efterfrågan för revision.*

Jag finner som väntat inget samband mellan antalet anställda och efterfrågan för revision i någon av analyserna. Jag accepterar därför också Hypotes 2- antalet anställda har inte något samband med valet att anlita en revisor.

6.5.2 Företagets intressenter

Hypotes 3: *Förekomsten av leverantörsskulder och storleken på dessa har inget samband med efterfrågan för revision.*

Ingen av analyserna kan visa något signifikant samband mellan storleken på leverantörsskulder och valet att anlita en revisor. Hypotes 3 accepteras.

Hypotes 4: *Förekomsten och storleken på lån har ett positivt samband med valet att ha en revision.*

Lån från kreditinstitut uppvisar ett signifikant samband i korrelationstabellen men inte i någon av regressionsanalyserna.

Andra variabler som användes för att mäta intressenter var totala långa/ korta skulder samt skuldsättningsgrad. Av dessa visade totala långfristiga skulder ett svagt signifikant samband med valet att anlita en revisor i en av regressionsanalysen där dotterföretagen exkluderats och stark signifikans i korrelationstabellen. Företagens skuldsättningsgrad och totala kortfristiga skulder visade också stark signifikans i korrelationstabellen men inte i någon av regressionsanalyserna.

Jag väljer att förkasta hypotes 4 om att lån från kreditinstitut har ett samband med valet att anlita en revisor.

Generellt visar resultaten att det inte finns något direkt samband mellan förekomsten av intressenter och efterfrågan för revision när det gäller mindre aktiebolag. Totala långfristiga skulder är signifikant på den lägsta nivån när dotterföretag exkluderas. Totala långfristiga skulder utgörs dels av lån från kreditinstitut men även "övriga långfristiga skulder" vilket var en vanligt förekommande post i datamaterialet och det kan således finnas ett svagt samband där.

6.5.3 Styrelsen

Hypotes 5: *Det finns inget samband mellan styrelsens storlek och efterfrågan för revision.*

Styrelsens storlek visade ett starkt signifikant samband i korrelationstabellen men inte i någon av regressionsanalyserna. Samtliga riktningskoefficienter var positiva men ingen var signifikant. Jag väljer därför att acceptera hypotesen 5, det finns inget samband mellan styrelsens storlek och att mindre aktiebolag anlitar en revisor.

Hypotes 6: *När styrelsen består av personer som inte är relaterade till varandra ökar efterfrågan för revision.*

Andelen relaterade i styrelsen uppskattades som andelen med samma efternamn. Ingen av analyserna kunde påvisa något signifikant samband mellan detta och valet att anlita en revisor. En förklaringsorsak kan vara att detta var en dålig approximation för andelen relaterade personer. Hypotes 6 förkastas, inget samband går att finna.

Hypotes 7: *En kvinnlig ägare leder till ökad efterfrågan för revision. När det sitter flera i styrelsen ökar sannolikheten för en revision med antalet kvinnor i styrelsen.*

Styrelsens könsfördelning var signifikant i korrelationstabellen och hade en negativ riktningskoefficient. Detta tolkas som att ju fler kvinnor som sitter i styrelsen desto mindre benägna är mindre aktiebolag att anlita en revisor. Sambandet gick inte att återfinna i regressionsanalyserna även om de alla visade samma riktningskoefficient. Hypotes 7 förkastas därför.

6.5.4 Bransch

Hypotes 8: *Det finns inget samband mellan valet om revision och olika branscher.*

Regressionsanalysen visar inget signifikant samband för vare sig kategorin övriga företag eller kategorin tillverkningsföretag. Båda har negativa samband till referenskategori tjänsteföretag vilket skulle indikera att de använder revisor i mindre utsträckning jämfört med dem. Jag har också utfört tester med tillverkningsföretag som referenskategori för att kunna jämföra även dem med övriga företag (se bilaga 2). Inte heller här kunde jag säkerställa något samband. Jag väljer därför att acceptera hypotes 8.

6.5.5 Dotterföretag

Hypotes 9: *Det finns ett positivt samband mellan dotterföretag och efterfrågan för revision.*

Samtliga tester uppvisar positiva samband mellan dotterföretag och efterfrågan för revision på högsta nivån. När jag exkluderar dotterföretag från den logistiska regressionsanalysen sjunker förklaringsgraden (Negelkerke R²) från omkring 0,2 till 0,08 och jag väljer att acceptera hypotes 9.

6.5.6 Region

Hypotes 10: *Det finns ett samband mellan region och efterfrågan för revision.*

Vart företagen är belägna i Sverige visar signifikanta samband med valet att anlita en revisor i samtliga regressionsanalyser. Riktningskoefficienterna är genomgående positiva och referenskategori är Götaland. Att det finns signifikans även när dotterföretagen elimineras visar att förklaringen inte kan vara att många dotterföretag kommer från Norrland eller Svealand (då dotterföretag är starkt signifikant med att anlita en revisor). Detta innebär att företag ifrån Svealand och Norrland anlitar en revisor i högre utsträckning än företag från Götaland. För att kunna jämföra företag från Svealand med Norrland har jag även genomfört analyser med Svealand som referenskategori utan resultat. Jag väljer att acceptera min hypotes om att det finns ett samband mellan region och efterfrågan för revision.

7. Slutsats

Syftet med uppsatsen har varit att undersöka vad som styr efterfrågan av revision i mindre svenska aktiebolag. Studien visar att två faktorer ökar sannolikheten för att mindre aktiebolag väljer att anlita en revisor; att företaget är ett dotterföretag och i vilken region i Sverige företaget är beläget.

Att dotterföretag väljer att anlita en revisor i högre utsträckning än andra företag var som förväntat och i linje med tidigare studier (Svanström, 2008). Anledningen är att dotterföretag är verksamma i en mer komplex miljö vilket antas öka efterfrågan för revision (Knechel et al, 2008). Komplexiteten består i hur verksamheten operationaliseras, finansieras, ägarförhållanden och typer av transaktioner (Abdel- Khalik, 1993; Hay & Davis, 2004; Knechel et al 2008). Moderföretaget är också tvunget att upprätta en koncernredovisning om koncernen överstiger de satta gränsvärdena efter att alla koncerninterna transaktioner eliminerats. I samband med en koncernredovisning är det troligt en revisor anlitas även åt dotterföretaget för att granskningen skall bli komplett.

Resultaten visar att företag i Götaland väljer bort revisorn i högre utsträckning än företag från Norrland och Svealand. En teori som Svanström (2008) lyfter fram är att det i större städer finns ett större utbud för konsulttjänster som revisionsbyråerna får konkurrera med, vilket gör att företagen väljer andra lösningar. Vidare får revisionen antas vara dyrare i större städer jämfört med mindre, då arvodet speglar levnadskostnaden. Av Sveriges 20 största städer är 9 belägna i Götaland, 8 i Svealand och 3 i Norrland (se bilaga 6). Att vi ser att företag i Götaland väljer bort revisorn i större utsträckning skulle alltså kunna vara ett resultat av detta. Detta är också i linje med den attitydundersökning som Svanström (2008) genomförde och som visade att företag från Småland efterfrågade revisionen i högre utsträckning än företag från Stockholmsområdet. Wigren (2003) argumenterar för att företag i mindre orter är en del av ett homogent nätverk och det är viktigt att anpassa sig till den etablerade företagskulturen då det kan väcka misstänksamhet hos andra parter om man inte gör det. Resultaten här stödjer även en sådan teori då revisionen genom att ha varit lagstadgad blivit en del av företagskulturen, varför också nystartade företag väljer att gå den vägen. Det sista är dock spekulationer och måste undersökas under riktiga former.

Övriga faktorer som ingick i studien påvisade inte något samband med valet att anlita en revisor. Att förekomsten av intressenter inte visade något samband kan bero på att leverantörer och banker har tillgång till annan information som de anser som likvärdig. Petersen och Rajan (1997) menar att leverantörer får löpande information om företagets ekonomiska situation genom antalet ordrar och om de utnyttjar de rabatter som ofta erbjuds vid snabbare betalning. Det kan också bero på att banker och leverantörer snabbt anpassat sig till de nya marknadsförhållandena och utför sina riskbedömningar på andra vis. Samtidigt visade totala långfristiga skulder ett svagt samband i en av modellerna. Under posten totala långfristiga skulder ingår poster som lån från kreditinstitut och "övriga långfristiga skulder" där den senare var vanligt förekommande i den här studien. Detta skulle kunna vara lån från vänner och bekanta som beviljat lån i de fall man inte velat eller kunnat gå via banken. Ett sådant resultat skulle vara i linje med många tidigare studier (Carey et al, 2000; Chow, 1982; Collis et al, 2004; Collis, 2010) som funnit samband mellan lån från kreditinstitut och efterfrågan för revision, måhända att det tar sig uttryck annorlunda i mindre svenska aktieföretag. Det skulle indikera att intressenter kan vara en faktor som ökar efterfrågan för revision även i de minsta aktieföretagen. Tyvärr var signifikansen av den svagaste graden och inga direkta slutsatser vågar därför dras, annat än att mer undersökningar i framtida studier vore av intresse.

Analysen visar att företagets storlek inte hade något samband med valet att anlita en revisor. Endast balansomslutningen visade på ett samband i en av modellerna, men det var den svagaste graden av signifikans och det är osäkert att dra några slutsatser utifrån det. Sambandet återfanns endast när dotterföretagen inkluderades i analysen, och en möjlig förklaring kan således vara att dotterföretag har mer tillgångar och därav en högre balansomslutning. Detta går emot tidigare studiers resultat genomförda av Chow, (1982); Collis, (2010); Collis et al (2004) och Svanström (2008) som alla funnit ett samband mellan företagets storlek och efterfrågan för revision. Anledningen till de olika resultaten kan vara att företagen som ingår i den här studien är uteslutande små nystartade företag som gjort sitt första årsbokslut vilket är en stor skillnad gentemot nyss nämnda studier. Carey et al (2000) fann inte heller något samband mellan storleken hos ett företag och efterfrågan för revision, och förklarade bristen på samband med att studien omfattade för små företag.

Ett av syftena med den slopade revisionsplikten är att eliminera en onödig kostnadsbörda för de mindre aktiebolagen då den anses oproportionellt stor för dem. I det avseendet har man lyckats då 71,4 % (357 stycken) av företagen i stickprovet valt att inte anlita en revisor. Detta är betydligt lägre jämfört med Svanströms (2009) attitydundersökning, där 59 % av företagen med 1-5 anställda angav att de skulle anlita en revisor. Resultaten antyder att majoriteten av företag som omfattas av den slopade revisionsplikten med dagens gränsvärden, anser att kostnaden överstiger nyttan. Om debatten om vilka gränsvärden som ska gälla, även i framtiden ska handla om kostnader och nytta för företagen, indikerar resultaten att det finns utrymme till att höja gränsvärdena ytterligare. Det vore också intressant att från revisionsbolagens perspektiv närmare utvärdera hur man kan göra revisionen mer attraktiv för de minsta aktiebolagen.

I övrigt kan resultaten inte styrka att efterfrågan av revision har någon koppling till styrelsens storlek eller sammansättning. Om könsfördelningen har någon inverkan går inte att slå fast efter analysen. De data som kom fram indikerar dock på ett negativt samband vilket var motsatt min uppställda hypotes och bör undersökas närmare. Inte heller bransch verkar spela någon roll och kan återigen bero på att små företags transaktioner inte är tillräckligt avancerade.

7.1 Förslag till fortsatt forskning

Då den här studien uteslutande omfattar nystartade företag vore det intressant att göra en replikation av den här studien med företag som inte är nystartade. Företag som är aktiva sedan tidigare ger under våren 2012 ut sina första årsbokslut där de haft möjlighet att välja bort revisorn, och det finns då underlag för en sådan studie. Det skulle vara intressant att se om de som upplevt revisionens nytta sedan tidigare agerar på annat vis än nystartade företag.

I en sådan studie skulle det vara intressant att komplettera den kvantitativa metoden med en kvalitativ del, för att få in fler förklaringsorsaker som inte inkluderats i den här studien.

Vid en eventuell höjning av gränsvärdena vore det intressant att göra en replikation av den här studien för att se om utfallet blir annorlunda.

Källförteckning

- Abdel- Khalik, R. A. (1993) *Why Do Private Companies Demand Auditing? A Case for Organizational Loss of Control. Journal of Accounting Auditing and Finance* ,8 (1), 31-52.
- Berry, A. J., Faulkner, S., Hughes, M., & Jarvis, R. (1993) *Financial information: The banker and the small business. British Accounting Review*, 25, 131-150.
- Blackwell, D. W., Noland, T. R., & Winters. D. B. (1998). *The value of auditor assurance: Evidence from loan pricing. Journal of Accounting Research*, 36 (1), 57-70.
- Brealey, R. A., & Myers, S. C. (2003). *Principals of Corporate Finance. Seventh edition. McGraw Hill/Irwin Publishing, Burr Ridge, IL.*
- Bryman, A., & Bell, E. (2005). *Företagsekonomiska forskningsrapporter. Malmö, Liber Ekonomi.*
- Byrnes, J. P., Miller, D. C., & Schafer, W. D. (1999). *Gender differences in Risk Taking: A Meta-Analysis. Psychological Bulletin*, 125 (3), 367-383.
- Carey, P., Simnett, R., & Tanewski, G. (2000). *Voluntary Demand for Internal and External Auditing by Family Businesses. Auditing: A Journal of Practice & Theory*, 19, 38-51.
- Chow, C. W. (1982). *The Demand for External Auditing: Size, Debt and Ownership Influences. The Accounting Review*, 57 (2), 272-291.
- Collin, S-O., Tagesson, T., Andersson, A., Cato, J., & Hansson, K. (2009). *Explaining the choice of accounting standards in municipal corporations: Positive accounting and institutional theory as competitive or concurrent theories. Critical Perspective on Accounting* , Vol. 20 (2), 141-174.
- Collis, J. (2003). *Directors' Views on Exemption from the Statutory Audit. A Research Report for the DTI*, 1-55.
- Collis, J., Jarvis, R., & Skerratt, L. (2004). *The Demand for the Audit in Small Companies in the UK. Accounting and Business Research*, 34 (2), 87-100.
- Collis, J. (2010). *Audit Exemption and the Demand for Voluntary Audit: A Comparative Study of the UK and Denmark. International Journal of Auditing*, 14, 211-231.
- Corbetta, G., & Salvato, C. A. (2004). *The Board of Directors in Family Firms: One Size Fits All? Family Business Review*, Vol 17 (2), 119-134.

- DeFond, M. L. (1992). *The association between changes in client firm agency costs and auditor switching*. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, Vol. 11 (1), 16-31.
- DiMaggio, P. (1995). *Comments on "What Theory is Not"*. *Administrative Science Quarterly*, Vol. 40 (3), 391-397.
- Djurfeldt, G., Larsson, R., & Stjärnhagen, O. (2003). *Statistisk Verktyslåda- samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. Lund, Studentlitteratur.
- Djurfeldt, G., & Barmark, M. (2009). *Statistisk verktyslåda- multivariat analys*. Lund, Studentlitteratur.
- Donaldson, T., & Preston, L. E. (1995) *The Stakeholder Theory of the Corporation: Concepts, Evidence and Implications*. *Academy of Management Review*, 20 (1), 65-91.
- Eagly, A. H., & Steffen, V. J. (1984). *Gender Stereotypes Stem From the Distribution of Women and Men Into Social Roles*. *Journal of Personality and Social Psychology*, Vol. 46 (4), 735-734.
- Francis, J. R., & Wilson, E. R. (1988). *Auditor Changes: A joint Test of Theories Relating to Agency Costs and Auditor Differentiation*. *The Accounting Review*, Vol. 63 (4), 663-682.
- Fama, E. F. (1980). *Agency Problems and the Theory of the Firm*. *Journal of Political Economy*, Vol. 88 (2), 288-307.
- Francis, J.R., & Wilson, E.R. (1988). 'Auditor changes: a joint test of theories relating to agency costs and auditor differentiation'. *The Accounting Review*, Vol. 63 (4), 663-682.
- Gray, R., Kouhy, R., & Lavers, S. (1995). *Corporate social and environmental reporting: A review of the literature and a longitudinal study of UK disclosure*. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 8 (2), 47-77.
- Guidio, C., & Salvato, C. A. (2004). *The Board of Directors in Family firms: One Size Fits All?* *Family Business Review*, Vol. 17 (2), 119-134.
- Hay, D., & Davis, D. (2004). *The voluntary choice of an audit of any level of quality*. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, Vol. 23 (2), 37-53.
- Hill, C. W. L., & Jones, T. M. (1992) *Stakeholder- Agency Theory*. *Journal of Management Studies*, 29 (2), 131-154.

Huntoon, A. "Gender Stereotypes." *Encyclopedia of Gender and Society*. Thousand Oaks, CA: SAGE, 2008. 379-383. *SAGE Reference Online*. Web. 9 Apr. 2012

Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). *Theory of the Firm: Managerial Behavior, Agency Costs and Ownership Structure*. *Journal of Financial Economics*, Vol. 3 (4), 305-360.

Knechel, W. R. (2002). *The Role of the Independent Accountant in Effective risk Management*. *Tijdschrift voor Economie en Management*, Vol. XI, 1,65-86.

Knechel, W. R., Niemi, L., & Sundgren, S. (2008). *Determinants of Auditor Choice: Evidence from a Small Client Market*. *International Journal of Auditing*, Vol 12 (1), 65-88.

Lennartsson, R. (2005). *Revisionsplikten kom, sågs...och slopades*. *Balans*, Vol 36 (5), 1-60.

Mellqvist, M. (2011) *Obeståndsrätten en introduktion (6 uppl.)* Visby, Norstedts Juridik.

Mukhtar, S. M. (2002). *Differences in Male and Female Management Characteristics: A Study of Owner- Manager Business*. *Small Business Economics*, 18, 289-311.

Neu, D., & Simmons, C. (1996). *Reconsidering the "social" in Positive Accounting Theory: The Case of Site Restoration Costs*. *Critical Perspectives on Accounting*, Vol. 7 (4), 409-435.

Peterson, M. A., & Rajan, R. G. (1997). *Trade Credit: Theories and Evidence*. *The Review of Financial Studies*, Vol. 10 (3), 661-691.

Pfeffer, J., & Salancik, G. R. (2003). *The External Control of Organizations: A Resource Dependence Perspective*. *Stanford: Stanford Classics*.

Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2009). *Research Methods for Business Students*. *Pearson Education Limited, Prentice Hall. Fifth Edition*.

Seow, J-L. (2001). *The Demand for the UK Small Company Audit an Agency Perspective*. *International Small Business Journal*, 19 (61), 61-78.

Svanström, T. (2008). *Revision och Rådgivning: Efterfrågan, Kvalitet och Oberoende*. Umeå School of Business, Umeå University, Doktorsavhandling, Umeå, 1-346.

Thorell, P., & Norberg C. (2005). *Revisionsplikten i små aktiebolag*. *Svenskt näringsliv*, 1-52.

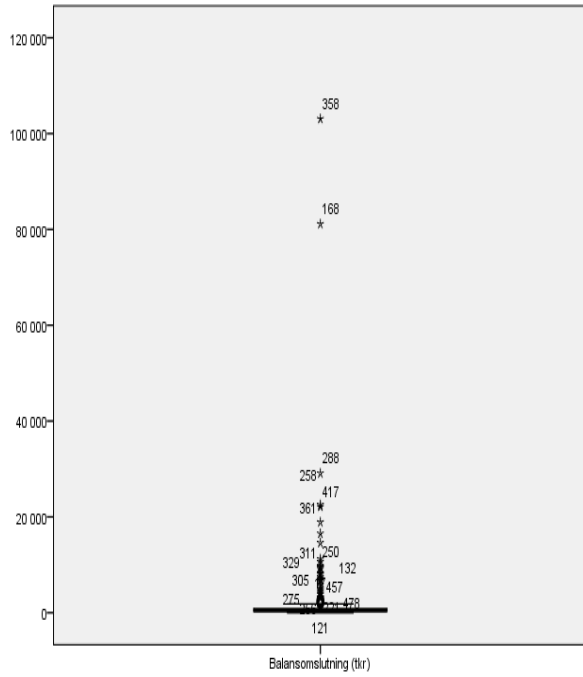
Wigren, C. (2003). *The spirit of Gnosjö. The grand narrative and beyond*. *Doktorsavhandling, Jönköping International Business School*.

Williamson, O.E. (1967). *Hierarchical Control and Optimum Firm Size*. *Journal of Political Economy*, Vol. 75 (2), 123-138.

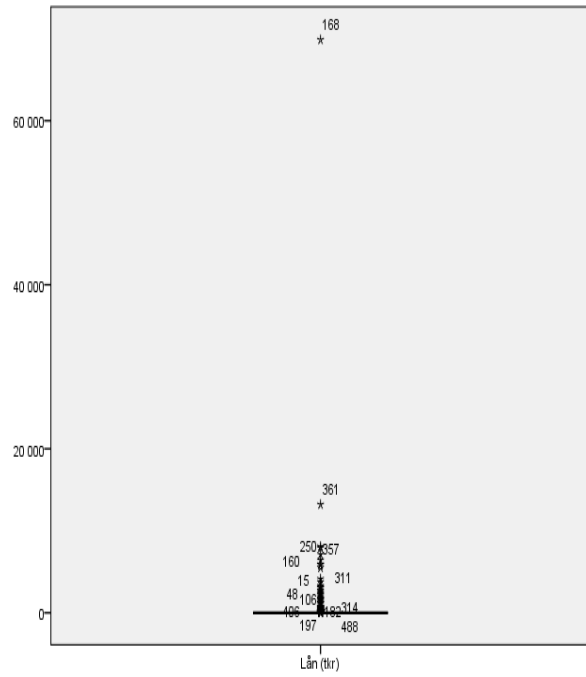
Willson, N., & Summers, B. (2002). *Trade Credit Terms Offered by Small Firms: Survey Evidence and Empirical Analysis*. *Journal of Business Finance & Accounting*, Vol. 29 (3), 317-351.

Bilaga 1: Extremvärden

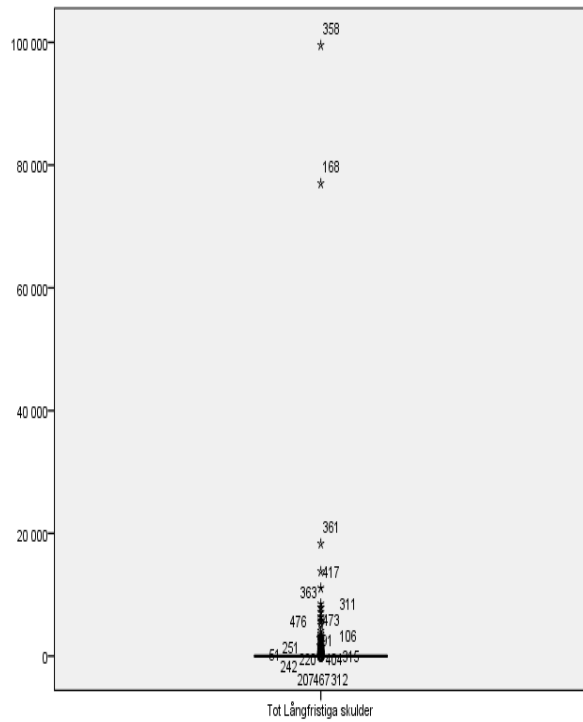
Balansomslutning (tkr)

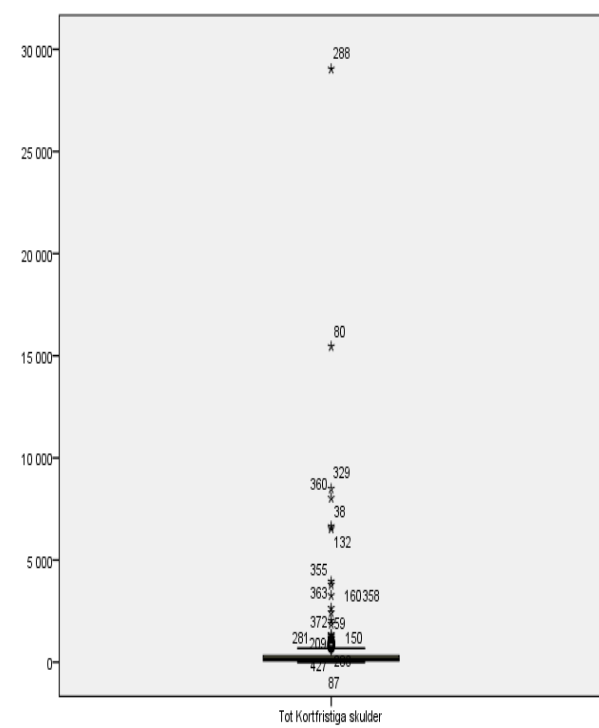
Lån (tkr)

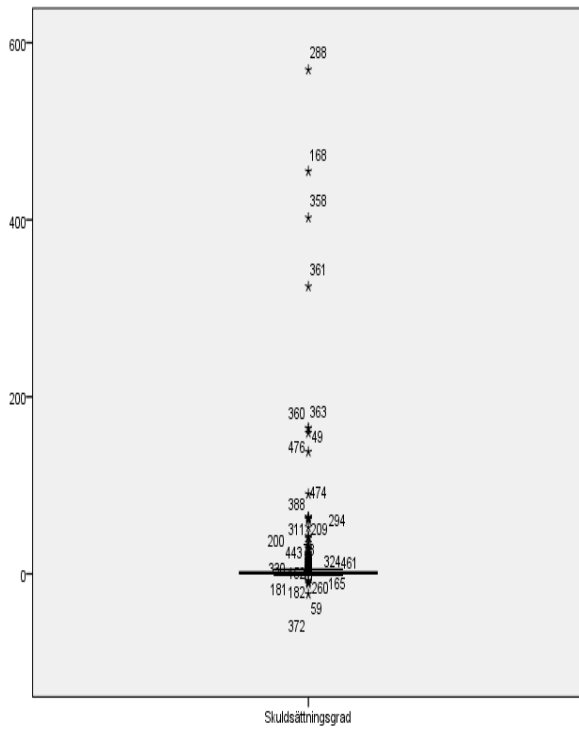
Totala långfristiga skulder (tkr)

Totala kortfristiga skulder (tkr)

Skuldsättningsgrad (%)

Bilaga 2- Multikollinearitet- Test

VIF- värden för de oberoende variablerna

	VIF- 1	VIF- 2
2. Dotterföretag	1,29	1,326
3a. Tillverkningsföretag	1,046	1,045
3b. Tjänsteföretag		
3c. Övriga företag	1,107	1,099
4a. Norrland	1,111	1,103
4b. Svealand	1,133	1,125
4c. Götaland		
5a. Nettoomsättning	1,471	1,413
5b. Balansomslutning	5,811	1,796
5c. Antal anställda	1,301	1,297
6a. Leverantörsskulder	1,214	1,193
6b. Lån från kreditinstitut	4,982	1,8919
6c. Totala kortfristiga skulder	2,909	
6d. Totala långfristiga skulder	8,74	
6e. Skuldsättningsgrad	1,868	1,521
7a. Antal i styrelse	1,138	1,125
7b. Könsfördelning	1,096	1,093
7c. Andel med samma efternamn	1,045	1,032

Bilaga 3- Logistisk regression

Logistisk regression- Tillverkningsföretag och Svealand som referens kategorier

	(n=500)	
	B	S.E.
Tjänsteföretag	1,104	0,845
Övriga företag	0,985	0,855
Norrland	0,591	0,382
Götaland	-0,469†	0,242

Bilaga 4- Sveriges 20 största städer enligt SCB

Rang		Kommun	Folkmängd 31 dec.		Landsdel
2011	2010		2011	2010	
1	(1)	Stockholm	864 324	(847 073)	Svealand
2	(2)	Göteborg	520 374	(513 751)	Götaland
3	(3)	Malmö	302 835	(298 963)	Götaland
4	(4)	Uppsala	200 001	(197 787)	Svealand
5	(5)	Linköping	147 334	(146 416)	Götaland
6	(6)	Västerås	138 709	(137 207)	Svealand
7	(7)	Örebro	137 121	(135 460)	Svealand
8	(9)	Helsingborg	130 626	(129 177)	Götaland
9	(8)	Norrköping	130 623	(130 050)	Götaland
10	(10)	Jönköping	128 305	(127 382)	Götaland
11	(11)	Umeå	116 465	(115 473)	Norrland
12	(12)	Lund	111 666	(110 488)	Götaland
13	(13)	Borås	104 106	(103 294)	Götaland
14	(14)	Huddinge	99 049	(97 453)	Svealand
15	(15)	Eskilstuna	97 596	(96 311)	Svealand
16	(16)	Sundsvall	96 113	(95 732)	Norrland
17	(17)	Gävle	95 428	(95 055)	Norrland
18	(18)	Halmstad	92 294	(91 800)	Götaland
19	(19)	Nacka	91 616	(90 108)	Svealand
20	(20)	Södertälje	87 685	(86 246)	Svealand